

1. ČTENÍ 2. Kor 3, 1-18

Základ kázání: 2. Kor 3,6: Litera zabíjí, ale Duch dává život.

Milé sestry a milí bratři! Když jdeme k lékaři, jsme rádi, když nás k němu někdo doporučí. Když si hledáme práci, potřebujeme konexe. Když jdeme o něco žádat, neuškodí přímluva.

V prvotní církvi to bylo podobné. Kdo žádal o křest, potřeboval doporučení některého bratra či sestry, že není žádná rychlokvaška ani maskovaný nepřítel. Tím spíš museli mít takové doporučení cestující kazatelé. Díky nim udržovaly sbory mezi sebou spojení. Aby nepřišel kázat nějaký samozvanec, musel mít u sebe dopis od apoštolů, kteří ručili za jeho spolehlivost a pravověrnost. Pouze Dvanáct apoštolů a Jakub bratr Páně měli tu výsadu, že se nemuseli nikomu prokazovat. Byli očitými svědky Ježíšova života, utrpení a vzkříšení. A ještě jeden člověk měl výjimku. Pavel z Tarsu. Stal se apoštolem zcela zvláštním a neopakovatelným způsobem. Povolal si ho přímo Vzkříšený Pán. A přece mu někteří v Korintě řekli: „Ukaž nám své osvědčení. Dokaž, že jsi apoštol a že tvé učení někdo schválil.“ Bylo to, jako kdybyste chtěli po primáři, aby vám ukázal lékařský diplom, po taxikáři řidičák nebo po faráři osvědčení o konfirmaci. Byla to neomalenost, ale když se vás chce někdo zbavit, nebere si servítky.

Pavel se nenechal zaskočit a odpovídá svým odpůrců: Tím doporučujícím listem, který po mně žádáte, jste vy sami. Jestliže jste uvěřili v Ježíše Krista, pak musíte vědět, že se to stalo díky mému působení. Jestliže já nejsem apoštol, pak ani vy nejste křesťané. Když zpochybňujete mou službu, podřezáváte si větev, na které sedíte. Možná byste chtěli, aby otcem vaší víry byl někdo jiný. Ale já se k vám pořád hlásím. Právě vy jste viditelný důkaz mého povolání a ovoce mé služby. To, že vaše víra trvá a žije, je tím nejlepším potvrzením, že jste ode mne slyšeli evangelium. Já jsem ho zasadil, další zalévali a Kristus dal vaší víře vzrůst.

Podobně jako se Korintští odmítali hlásit k apoštolovi, díky němuž uvěřili, popírají někdy dospívající děti výchovu svých rodičů. Vidí je kriticky a vadí jim jejich chyby a slabosti. Jsou přesvědčeni, že oni budou rozhodně jiní, lepší a chytřejší. Možná budou. Ale ve skutečnosti jsou celý táta a celá máma. Přejali od nich gesta i způsob jednání. Je na nich poznat, čím jsou a kdo je vychoval. Za nějakých dvacet let se budou chovat a myslet stejně jako jejich rodiče.

Ale platí to i naopak. Když jako rodiče sekýrujeme své nevychované děti, často si neuvědomujeme, že jsou to jen naše věrné kopie. Naše řeč, náš smysl pro pořádek, naše manželství, naše zlozvyky – to vše se zrcadlí na našich dětech. Učitelky z mateřské školky by mohly vyprávět... Každý z nás si tak na svých dětech píše svůj doporučující list. Ale nejsou to zdaleka jen naše děti. Naše chůze, náš způsob jízdy autem, pořádek či nepořádek na psacím stole, v dílně a v kuchyni, náš účes i oblečení, náš způsob stravování – to vše o nás svědčí lépe než všechny životopisy a dobrozdání.

Pavel nám chce říci: Pravdu o člověku neukáže žádný diplom, životopis ani funkce, kterou zastává. Nejlepší svědkem je život sám. Co jsme zač, to se nejlépe ukáže v krizové situaci. Proto se mladým dvojícím radí: Běžte se svým milým do hor a teprve, až zabloudíte a chlap vypadne z role, poznáte, jestli to bude dobrý táta vašim dětem. Jestli bude slečna, na které můžete oči nechat, dobrá manželka, nepoznáte na plese ani v kině, ale až ji někdo „vytočí“, nebo ji začne bolet hlava. Kdo bude dobrý a spolehlivý pracovník, se nepozná z papírů, které si donese, ale až šéf odejde a oni začnou řešit své úkoly sami.

Vztah mezi apoštolem a sborem v Korintě byl v těžké krizi. A právě v takové chvíli se ukázalo, jak jedná skutečný apoštol. Pavlovy vzrušené, osobní a živé dopisy, oproštěné od všech společenských frází, jsou nejlepším důkazem, jak moc mu na Korintských záleželo. Žádný Petr ani Jakub, přestože to byli sloupové

církve, by se za Korintské nemodlil a neděkoval vroucněji než Pavel. A Korintští to nakonec pochopili a uznali.

Když už byl Pavel ve svých myšlenkách tak daleko, že svědectví života postavil nad všechny doporučující dopisy, neodpustil si, co mu již dlouho leželo na srdci. Evangelium je svou podstatou také život a ne nějaké hotové učení. Podstatou křesťanské víry nejsou předpisy a pravidla, ale inspirující příklad Ježíše Krista. Křesťan se neptá, kolik metrů smí v neděli ujít, ale co dobrého činil v sobotu Ježíš. Křesťan se neptá, co se smí a nesmí jíst, ale stará se o to, aby měli co jíst jeho bližní.

Pavel to pak shrne do věty, která se pak stane heslem všech milovníků svobody, kterou nám vydobyl Kristus. Litera zabíjí, ale Duch dává život. Rozdíl mezi těmi, kdo se řídí literou zákona, a kdo Duchem svatým, si můžeme přirovnat k manželské smlouvě. U stolu Páně si dva lidé slíbí lásku a věnost. Ale běda, jak do toho někdo začne šťourat. Znamená láska teplé večere i během týdne? Znamená věnost, že chlap spraví splachovací nádržku do 24 hodin? Přejde vám to směšné? Ale lidé se pak kvůli takovým malichernostem rozvádějí. Nevodíš děti do školky. Nemáš uklizeno. Jsi věčně v práci. Zamkla ses v ložnici. Nedáváš mi dost peněz. Děláš to, co ti radí matka. Vůbec nemluvíš. A ty zase mluvíš pořád! Kdyby se měla manželská láska a věnost vtělit do paragrafů zákona, nikdy by se ti dva nedohodli. A přitom každý z nich velmi dobře pozná, zda ho ten druhý má nebo nemá rád.

Už ve Starém zákoně u proroka Jeremiáše se mluví o tom, že přijde čas, kdy se lidé nebudou učit, co smí a co nesmí, ale sami od sebe to poznají. Ne proto, že budou tak chytří a vzdělaní, ale Bůh jim promění srdce, takže porozumí, na čem Pánu Bohu záleží. Z malých dětí, které dovedou jen poslouchat, se stanou dospělí lidé, kteří Boží vůli přijmou za svou a vnitřně se s ní ztotožní. Ti se už nebudou učit paragrafy zákona jako farizeové, ale sami poznají, co se Pánu Bohu líbí, i když se přímo o tom v Bibli nikde výslovně nepíše. Právě tomu se říká dar Ducha svatého.

Pán Bůh nesleduje, kolikrát jsme dodrželi nebo porušili jeho přikázání. Nade vše mu však záleží na tom, abychom si odpustili. Pán Bůh si nejspíš nedělá čárky, kolikrát jsme byli v kostele, ale má radost, když se k němu s důvěrou vrátíme ze svých úletů a bloudění. Pán Bůh nepotřebuje poslušné roboty, kteří splní každý jeho příkaz, ale živé lidi, kteří se nebudou bát samostatně posoudit a rozhodnout, co je dobré. Nebojme se té důvěry a dospělosti. Když bude člověk upřímně milovat Boha a svého bližního, Duch svatý mu dá poznat, co si Bůh přeje.

Když už se apoštol dostal ve svých úvahách tak daleko, napadlo ho ještě jedno přirovnání. V knize Exodus se vypráví, jak Mojžíš vystupoval na horu Sinaj, aby tam naslouchal Hospodinu a přinášel na zem jednotlivé příkazy zákona. Některé zapsal na kamenné desky, jiné předal Izraelci ústně. Izraelci však měli z Mojžíše strach. Vždyť to byl člověk, který mluvil s Bohem tváří v tvář! Však také ta jeho tvář od setkání s Bohem podivuhodně zářila. Mojžíš si ji proto zahaloval závojem. Pouze když mluvil s Bohem, závoj odložil, ale když mluvil s Izraelci, zahalil si tvář, aby se ho lidé nebáli.

Pavel si uvědomil, že se to dá chápat jako prorocké znamení. Jestliže měl Mojžíš při předávání zákona tvář zahalenou, pak to znamená, že lidem nemohl říci všechno. Nikdo nemůže poznat Boha úplně a dokonale. Mojžíšův zákon je proto pouze přibližnou, nikoli absolutní podobou Boží vůle. Mojžíš ten závoj před lidmi nikdy neodložil – a proto nikdo nemůže říci o biblickém slovu: Toto je Boží vůle, přes to nejde vlak. Vždyť k Izraeli nemluvil Bůh sám, ale jeho služebník Mojžíš. Je tedy ještě něco víc než zákon, který nám byl zjeven a předán. Nad každým zákonem a biblickým slovem je Bůh sám. My nevěříme v Bibli, ale Bohu. Podobně nevěříme v církev, ale věříme Ježíši Kristu.

Izrael na tento jemný, ale důležitý rozdíl v průběhu let zapomněl. Co bylo dočasné, učinil věčným. Co bylo slovem lidským, prohlásil neměnným slovem Božím. Lidé zapomněli na tu roušku, kterou měl Mojžíš na tváři a přes ústa. A přitom právě ona měla připomínat, že lidé nemohou slyšet Boha tváří v tvář.

A to, co říká Pavel o zákoně Starém, platí ovšem i o zákoně Novém. Ani ten nenapsal přímo Ježíš, ačkoli psát uměl, ale jeho učedníci a apoštolové. Evangelia jsou to nejlepší, co máme – ale není to něco, co bychom neměli a nesměli dále vykládat, domýšlet a aktualizovat. Nový zákon není nezměnitelné dogma jako korán, ale lidské svědectví o Boží lásce, která přesahuje všechny naše představy a zvyklosti.

Apoštol na jiném místě případně říká: Nyní vidíme jako zrcadle, jen v hádance, potom však uzříme tvář v tvář. Nyní poznávám částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne. A tak zůstává víra, naděje, láska – ale největší z té trojice je láska. A právě tato okolnost – pokud na ni ovšem křesťané nezapomenou – nám brání v zaslepeném fanatismu a falešném sebevědomí. Žádný církevní řád, synodní usnesení nebo biblický výklad nemůže být absolutní. Vždycky ho lze změnit a opravit, jestliže poznáme, že jsme se mylili a něčemu neporozuměli. – Kdysi byla snaha všechno, co je v Bibli, uvést v soulad a jednotu. Nyní víme a uznáváme, že jsou v ní různé hlasy. Hlasy, které zazněly v různých situacích. Často bývají ve vzájemném napětí a ukazují složitost věcí. Ale takový je život. Duch svatý nás nejednou vede k tomu, abychom biblické liteře rozuměli jinak, než jí lidé rozuměli kdysi.

V jeruzalémském chrámu bývaly uloženy kamenné desky zákona. Ale v srdci každého věřícího mělo být napsáno víc než jen Desatero. Podle třetí kapitoly knihy Přísloví si všichni máme napsat na tabulku svého srdce: Ať tě neopouští milosrdenství a věrnost. Právě to, co si slibují manželé, vyznávají pokřtění a slibují účastníci večeře Páně. Milosrdenství a věrnost. Nic víc a nic méně po nás Pán Bůh nežádá. Milosrdenství znamená udělat víc, než je naše povinnost, a věrnost znamená neopustit druhého v nouzi.

Když se ženili izraelští muži, většinou neviděli tvář své budoucí manželky, protože ji halil závoj. Slyšeli hlas, ale neviděli její ústa ani oči. O to víc se těšili, až jejich vyvolená závoj odloží, aby jí mohli pohlédnout do tváře. A Pavel si troufá říci: Když přišel na svět Ježíš, bylo to, jako když si Pán Bůh sundá závoj. V Ježíši Kristu se ukázalo, co má Pán Bůh svými zákony a předpisy na mysli. A proto víme, že kdo miluje Boha a svého bližního, nepotřebuje návod. Ať udělá, co chce, je velká naděje, že se zachová dobře a Bůh z něho bude mít radost. Amen

MODLITBA

Pane, prosíme, dej, ať porozumíme tvé vůli, lásce a věrnosti. Dej ať se naše víra nestane zbožnou frází ani neměnným zákonem, ale odvážnou a pokornou službou všem lidem i celému světu. Amen